

**22. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)
СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ**

**22nd Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine of
Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)
With International Participation**

ЗБОРНИК КРАТКИХ САДРЖАЈА

Book of Abstracts

22.

**Теслић, Бања Врућица, 7 - 10. јуна 2017.
Teslić, Banja Vrućica, June, 7th - 10th, 2017**

Покровитељ / Patron:
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND WATER MANAGEMENT

Организатори / Organizers:
ВЕТЕРИНАРСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
VETERINARY CHAMBER OF REPUBLIC OF SRPSKA
 и / and
ДРУШТВО ВЕТЕРИНАРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
VETERINARY ASSOCIATION OF REPUBLIC OF SRPSKA

Суорганизатори / Co-organizers:
ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"
Ветеринарски завод "Теолаб" / Veterinary Institute "Teolab"
Ветеринарски завод "Славен" / Veterinary Institute "Slaven"

Организациони одбор / Organizational board:

Предсједник: Саша Бошковић.
President: Saša Bošković.

Чланови: Радмила Чојо, Љиљана Гојић, Љубомир Калаба, Драго Сандо, Огњен Вујиновић, Мирко Алаша, Велибор Тодоровић, Велибор Кесић, Александар Брадић, Радан Томић, Драган Малиш, Славиша Спасојевић, Небојша Каришик, Стеван Радић, Данијел Ковачевић, Бранислав Галић, Богослав Готовац, Зоран Дамјанац.

Members: Radmila Čojo, Ljiljana Gojić, Ljubomir Kalaba, Drago Sando, Ognjen Vujinović, Mirko Alaša, Velibor Todorović, Velibor Kesić, Aleksandar Bradić, Radan Tomić, Dragan Mališ, Slaviša Spasojević, Nebojša Karišik, Stevan Radić, Danijel Kovačević, Branislav Galić, Bogoslav Gotovac, Zoran Damjanac.

Секретаријат: Бранко Стевановић, Миленко Шарић, Бранко Бјелајак.
Secretariat: Branko Stevanović, Milenko Šarić, Branko Bjelajac.

Технички секретар: Тијана Тимарац.
Technical Secretary: Tijana Timarac.

Програмски и научни одбор / Programme and scientific board:

Предсједник: Драго Н. Недић, Главни и одговорни уредник Зборника кратких садржаја
President: Drago N. Nedić, Chief editor of the Proceedings of Abstracts

Чланови: Родољуб Тркуља, Драган Касагић, Ђорђе Савић, Миливоје Надаџдин, Жељко Сладојевић, Весна Калаба, Рајко Латиновић, Виолета Сантрач, Горан Параш, Владо Теодоровић, Весна Ђорђевић, Миленко Стеванчевић, Сениша Гатарић, Славен Грбић, Бранко Велебит, Жељко Цветнић, Нихад Фејзић, Зоран Ђерић, Новалина Митровић, Негослав Лукић, Нико Миљас.

Members: Rodoljub Trkulja, Dragan Kasagić, Đorđe Savić, Milivoje Nadaždin, Željko Sladojević, Vesna Kalaba, Rajko Latinović, Violeta Santrač, Goran Paraš, Vlado Teodorović, Vesna Đorđević, Milenko Stevančević, Siniša Gatarić, Slaven Grbić, Branko Velebit, Željko Cvetnić, Nihad Fejzić, Zoran Đerić, Novalina Mitrović, Negoslav Lukić, Niko Miljas.

Мјесто одржавања / Venue:

Теслић, Бања Врућица, Хотел "Кардиал", 7-10. јуна 2017.
Teslić, Banja Vrućica, Hotel "Kardial", June, 7th - 10th, 2017

29. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ХАЗАРДИ У ХРАНИ ЗА ЖИВОТИЊЕ И ЉУДЕ

Радмила Марковић *, Драган Шефер¹, Стамен Радуловић¹, Адриана Радосавац,
Милица Глишић¹, Милица Лаудановић¹, Милан Ж. Балтић¹

Кратак садржај

Постоје три главна типа опасности значајних за безбедност хране за животиње које могу да се пренесу преко хране за животиње и самих животиња до хране за људе (месо, млеко и јаја) а то су: биолошке, хемијске и физичке опасности. Као што здравље људи може да буде угрожено овим опасностима, тако биолошким, хемијским и физичким опасностима може да буде угрожено и здравље животиња. Контаминација хране за животиње хемијским опасностима последњих година је све наглашенија, с обзиром на то да се хемијска индустрија брзо развија, а самим тим је број потенцијално токсичних материја у сталном порасту. За разлику од ранијих година, сам обим, учесталост, начин, као и временско трајање изложености токсичним материјама је доста измењено. Токсичне материје се уносе чешће у минималним количинама, што доводи до мање изражених, али трајних ефеката. Оваквом деловању изложене су и домаће и дивље животиње, пчеле и људи. Човек може бити изложен било директном утицају токсина или експониран резидуалном дејству многих хемијских супстанци које заостају у анималним производима (млеко, месо, јаја, риба) пореклом од животиња хранених контаминираном храном. Ту спадају тешки метали и металоиди, пестициди, индустријски контаминанти, кухињска со у великим количинама, састојци ужегле масти, соланин, дефицит или суфицит неког хранљивог састојка, ветеринарски лекови, вештачка ђубрива, радионуклиди.

Кључне речи: храна за животиње, хазарди, здравље животиња, здравље људи

¹др Радмила Марковић; др Драган Шефер; др Стамен Радуловић; Милица Глишић; др Милица Лаудановић; др Милан Ж. Балтић; Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду, Бул. ослобођења 18

др Адриана Радосавац; Факултет за економију и инжењерски менаџмент у Новом Саду, Цвећарска 2

* Коресподентни аутор: радмила@вет.бг.ац.рп

POTENTIAL HAZARDS IN FEED AND FOOD

Radmila Marković^{1*}, Dragan Šefer¹, Stamen Radulović¹, Adriana Radosavac²,
Milica Glišić¹, Milica Laudanović¹, Milan Ž. Baltić¹

Abstract

There are three main types of hazards significant for feed safety that can be transmitted from feed and animals to human food (meat, milk and eggs) and these are: biological, chemical and physical hazards. As people's health could be endangered by these hazards, also biological, chemical and physical hazards can affect animal health too. In recent years contamination of feed with chemical hazards is becoming more pronounced, considering that the chemical industry is rapidly evolving, and therefore the number of potentially toxic substances increases. Unlike previous years, the sheer volume, frequency, manner and duration of intoxication is quite changed. Frequently toxic substance intake is at the minimum, which leads to the less pronounced, but lasting effects. Such actions are exposed to both domestic and wild animals, bees and humans. A man can be exposed by the direct impact of toxins or by residual effects of many chemical substances that are lagging in animal products (milk, meat, eggs, fish), but which originate from contaminated feed. These include heavy metals and metalloids, pesticides, industrial contaminants, salt in large amounts, the ingredients of rancid fats, solanine, surplus or deficit of a nutrient, veterinary drugs, fertilisers, radionuclides.

Keywords: feed, hazards, animal health, human health

---

¹ dr Radmila Marković; dr Dragan Šefer; dr Stamen Radulović; Milica Glišić; dr Milica Laudanović; dr Milan Ž. Baltić; Fakultet veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu, Bul. oslobođenja 18
dr Adriana Radosavac; Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu, Cvećarska 2

* Korespondentni autor: radmilam@vet.bg.ac.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

636.09(048.3)

ГОДИШЊЕ савјетовање доктора ветеринарске медицине
Републике Српске (Босна и Херцеговина) са међународним
учешћем (22 ; 2017 ; Теслић)

Зборник кратких садржаја = Book of Abstracts / 22. годишње
савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике
Српске(Босна и Херцеговина) са међународним учешћем, Теслић,
07-10. јуна 2017. = 22nd Annual Counselling of Doctors of Veterinary
Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina) With
International Participation Teslić, June 07th-10th 2017. ;
[организатори Ветеринарска комора Републике Српске и Друштво
ветеринара Републике Српске] ; [главни и одговорни уредник
Драго Н. Неђић]. - Бања Лука : Ветеринарска комора Републике
Српске, 2017 (Зворник : Vadcom). - 168 стр. ; 25 cm

Тираж 350. - Радови на срп. и енгл. језику.

ISBN 978-99955-770-4-9

COBISS.RS-ID 6538776